

Workshop composteren, hand-out

We voeren heel veel groenafval (met veel aanhangende grond) van onze tuinen af naar de afvalhoop. Die wordt enkele keren per jaar tegen steeds hoger wordende kosten (2023: ca. €2000,-) weggereden. Dat is niet alleen jammer van het geld, het is ook niet nodig. Bovendien voeren we waardevol materiaal (plantenresten = organische stof) af. Met composteren hou je dat op je eigen tuin en draag je bij aan het sluiten van de kringloop. Dat is een mooi en belangrijk onderdeel van tuinieren.

Goede tuingrond heeft een rijk bodemleven van wormen, insecten, schimmels en bacteriën. Die breken organische stof (zoals plantenresten en mest) af. Daarbij komen voedingsstoffen vrij voor onze tuinplanten. Zie ook [Volkstuin Welschap – Tuinafval, te waardevol om af te voeren!](#)

Door plantenresten te composteren kun je deze als het ware voorverteren. In een composthoop vinden dezelfde afbraakprocessen plaats als in de bodem. Het hele jaar door kun je groenafval toevoegen. De natuur doet zijn werk en na een jaar heb je compostaarde. Die kun je onderspitten of inharken om de bodem te voeden.

Je kunt groenafval ook meteen onder de grond werken, maar dat is én meer werk én de bacteriën gebruiken voedingsstoffen uit de bodem (vooral stikstof) die dan niet beschikbaar is voor je tuinplanten.

Waar maak ik een composthoop? Liefst in de schaduw. En gewoon op de grond, geen tegels.

Hoe groot moet hij zijn? 1,5 bij 1,5 meter is voldoende.

Waarvan maak ik hem? Gaas, roosters, pallets, planken, platen, plastic silo's. Gaas en roosters hebben als nadeel dat de hoop snel uitdroogt, plastic platen laten weinig of geen lucht door. Veel YouTube filmpjes, zie onder.

Wat kan/moet er op? Ideaal is een verhouding van 1 deel groenafval (groene bladeren, gras, onkruid, mest, etc.) op 2 delen bruin afval (dode plantenresten, herfstbladeren, stro, fijngeknipt dun snoeihout, koffiedrab, papiersnippers, kartonsnippers, etc.). Bruin afval zorgt voor een losse structuur waar lucht makkelijk in en door kan. Alleen groen verstikt, zeker als het veel is, bv. een dikke laag grasmaaisel.

Groenafval en mest bevatten veel stikstof, het bruine afval vooral veel koolstof. Dat wordt afgebroken door bacteriën en schimmels die daarvoor de stikstof uit het groen gebruiken (en vastleggen).

Meestal hebben we naar verhouding te weinig van het bruine afval. Niet ideaal, maar het is geen ramp. Wat vaker omzetten met een riek om de hoop luchtig te houden. Zie onder.

Groen	Bruin
Grasmaaisel vers	Grasmaaisel gedroogd
Koffiemalen/theezakjes	Vallende bladeren
Groente- en fruitresten	Naalden van dennenbomen
Snoeisel van overblijvende en eenjarige planten	Twijgen, versnipperde boomtakken/schors
Onkruid (let op zaden)	Stro/hooi
Dierlijke mest (koe, paard, schaap, kip, konijn, etc. Geen honden- of kattenmest.)	Zaagsel
	Papier zoals kranten, schrijf-/drukpapier, papieren borden en servetten, koffiefilters, geen wasachtige/gladde papierlagen
	Golfkarton (zonder wasachtige/gladde papierlagen)

Hoe moet ik hem opbouwen? Liefst laag voor laag groen/bruin. Des te kleiner/korter het afval, des te sneller de compostering. Wanneer complete planten op composthoop worden gegooid zal het proces langer duren.

Moet ik hem omwerken? Een paar keer per jaar met een riek omwerken is aan te bevelen. Er komt dan weer wat meer lucht in de hoop.

Moet ik hem afdekken? Is aan te bevelen, anders spoelt een deel van de voedingsstoffen uit als het veel regent, of droogt de hoop te snel uit in een droge periode. Afdekken kan met bv. worteldoek (dat laat nog lucht door).

Wat kan er beter niet op? Aardappelloof, tomatenloof, aspergeloof, en koolstronken. Die kunnen ziekten verspreiden. Dikkere takken verteren héél langzaam en bemoeilijken het verwerken. En uiteraard geen plastic of andere kunststofmaterialen. En zeker ook geen etensresten, want die trekken ratten aan.

Mag onkruid met zaden op de hoop? Liever niet, ze gaan pas dood bij een temperatuur van 55 gr C , en dat halen we meestal niet bij een composthoop die gedurende het jaar telkens met een klein beetje wordt opgebouwd. Aan de andere kant is de bodem van ons hele complex zó vol met onkruidzaden dat wat we er met compost weer aan toevoegen slechts een klein deel is. We zullen tóch moeten schoffelen/wieden... Maar natuurlijk is het veel beter om er voor te zorgen dat onkruid wordt verwijderd vóórdat het in zaad schiet.

Moet ik nog iets toevoegen? Om het proces wat te versnellen kun je af en toe een handje kalkkorrels toevoegen.

Wat voor problemen kan ik tegenkomen?

Begint composthoop te stinken, dan is deze te nat. Voeg bruine en droge materialen toe en keer de composthoop.

Indien composthoop droog is, dan water toevoegen.

Wanneer kan ik de composthoop leeghalen? Meestal na een jaar. Je kunt dan eventueel de bovenste laag onverteerd materiaal even opzij zetten en de composteerde daar onder afgraven en in de tuin verwerken.

Lijst met verschillende hopen/bakken ter inspiratie en verdieping:

Composthoop van gaas ([link](#))

Boswachter Jerome - Compostbak maken met pallets ([link](#))

Charles Dowding - drie types composthopen ([link](#))

Charles Dowding - compost maken in een plastic ton ([link](#))

Epic gardening – houten frame met meerdere composthopen ([link](#))

Spicy Moustache - compost maken in een plastic ton ([link](#))

Huw Richards - Simple Guide to Composting ([link](#))

Huw Richards – The art of lazy composting ([link](#))

Paul Wolff
Bart Philipsen
160224